

Täysistunto

Keskiviikko 15.9.2021 klo 13.59—19.43

14. Lakialoite laiksi lapsilisälain 1 ja 8 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 103/2020 vp Katja Hänninen vas ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden liokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Edustaja Hänninen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.54 **Katja Hänninen vas** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Harvinaista, että kaksi lakialoitetta on lähetekeskustelussa samana iltana, mutta koronasta johtuen tämäkin on mahdollista.

Kuten juuri äsken käsitelty lakialoitteeni, myös tämä lakialoitteeni käsittelee lapsiperheille hyvin tärkeää etuutta ja sen kehittämistä eli lapsilisää. Aloitteessani ehdotan, että lapsilisälakia muutetaan niin, että lapsilisää maksetaan sen kuukauden loppuun asti, jolloin lapsi täyttää 18 vuotta. Tällä hetkellä ongelma on, että lapsilisää maksetaan vain sen kuukauden loppuun, kun lapsi täyttää 17 vuotta. Lapsilisien loppuminen jo 17 ikävuoteen on monella tavalla ongelmallista ja ristiriitaistakin. Esimerkiksi tärkeä ihmisoikeussopimus eli lapsen oikeuksien sopimus lähtee siitä, että lapsella tarkoitetaan jokaista alle 18-vuotiasta henkilöä, ellei lapseen soveltuvien lakien mukaan täysi-ikäisyyttä saavuteta aikaisemmin. Miksi siis lapsilisien maksaminen loppuu kuitenkin jo vuotta aiemmin? Lain mukaan myös lapsen oikeus saada elatusta vanhemmiltaan päättyy, kun hän täyttää 18 vuotta. Lain mukaan vanhemmat vastaavat lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista myös sen jälkeen, kun lapsi on täyttänyt 18 vuotta, mikäli se harkitaan kohtuulliseksi. Tämä onkin oikein ja näin täytyy ollakin, mutta myös lapsilisien maksaminen pitäisi olla linjassa tämän kanssa.

Kun äsken esittelin toisen lakialoitteeni, joka koskee epäsuhtaa lapsilisien ja toimeentulotuen välillä, puhuin paljon itselleni tärkeästä asiasta eli lapsiperheköyhyyteen puuttumisesta. Myös lapsilisien maksaminen täysi-ikäisyyteen saakka helpottaisi erityisesti pienituloisia perheitä sekä monilapsisia perheitä, mutta myös monessa muussa perheessä lapsen kulut ovat suurimmillaan juuri täysi-ikäisyyden kynnyksellä. Onneksi tähän elämänvaiheeseen on juuri saatu myös yksi iso helpotus, kun hallitus toteutti maksuttoman toisen as-teen. Tämä on todella suuri tasa-arvoteko. Kiitos vielä kerran siitä, tässäkin yhteydessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 97/2021 vp

Arvoisa puhemies! Väestöliiton vuonna 2018 julkaistun perhebarometrin mukaan lapsilisien ulottaminen 18 ikävuoteen saa suomalaisilta vahvan kannatuksen. Kolmasosa naisista piti tällaista uudistusta hyvin tärkeänä ja kaksi kolmasosaa melko tärkeänä. Miehillä vastaavat osuudet olivat viidesosa ja puolet. Samassa barometrissä tutkittiin erilaisten perhepoliittisten toimenpiteiden tärkeyttä suomalaisten mielestä. Joustavuuden lisäämisen jälkeen seuraavaksi tärkeimmäksi toimenpiteeksi kyselyssä arvostettiin tulonsiirrot ja tuki köyhille lapsiperheille. Suomalaiset kantavat siis huolta lapsiperheköyhyydestä, mikä on hieno solidaarisuuden osoitus.

Lastensuojelun Keskusliitto teki puolestaan syksyllä 2017 asennekyselyn, jolla selvitettiin, kuinka kansanedustajat, poliittiset taustavaikuttajat sekä lasten ja perheiden asioita hoitavat virkamiehet suhtautuvat perheitä koskeviin ajankohtaisiin kysymyksiin. Kun heiltä kysyttiin, pitäisikö lapsilisää maksaa, kunnes lapsi täyttää 18 vuotta, 58 prosenttia vastasi myöntävästi, 32 prosenttia vastusti ja 10 prosenttia ei osannut sanoa kantaansa. Lapsilisien kehittäminen on yksi konkreettisimmista ja tärkeimmistä keinoista puuttua lapsiperheköyhyyteen. Ja tosiaan, niin kuin aiemmin tänään käsittelyssä olleen lakialoitteeni esittelypuheenvuorossa totesin, lapsien köyhyyteen puuttuminen on yksi koronan jälkihoidon tärkeimmistä asioista. Lapsuus on ohikiitävä elämänvaihe, eikä lapsilla ole aikaa odottaa. Meidän on toimittava heti, jotta köyhyyden negatiiviset vaikutukset aikuisuuteen saakka voidaan estää.

Arvoisa puhemies! Lapsilisät ovat hallinnollisesti kevyt tukimuoto, joten niitä kehittämällä saadaan ratkaisuja lapsiperheköyhyyden vähentämiseen lisäämättä byrokratiaa. Asialla on myös kansantaloudellista merkitystä. Lapsilisien kehittäminen lakialoitteessa ehdotetulla tavalla vahvistaa kotimaista ostovoimaa ja työllisyyttä. Lisäksi on huomioitava, että lapsilisien reaaliarvon laskiessa köyhät perheet joutuvat turvautumaan siihen viimesijaiseen tukimuotoon eli toimeentulotukeen. Tämä ei ole kestävä ratkaisu.

Haluan vielä lopuksi kiittää niitä kansanedustajia, jotka ovat nämä minun lakialoitteeni allekirjoittaneet. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.